# ZBIÓR

# UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK III Warszawa, dnia 22 kwietnia 1939 r. Nr 25

TREŚĆ:

## 64.

# ZARZĄDZENIE
# MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 20 kwietnia 1939 r.

**w sprawie poddania zatargu zbiorowego w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Krakowa i okolicy rozstrzygnięciu komisji rozjemczej.**

Na podstawie art. 1, 3 ust. (1) i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) zarządzam co następuje:

Wobec niemożności polubownego załatwienia zatargu zbiorowego pomiędzy pracodawcami a pracownikami o ustalenie warunków pracy i płacy w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Krakowa i okolicy oraz wobec tego, że zatarg ten nabiera charakteru zagrażającego ogólnopaństwowym interesom gospodrczym — poddaję zatarg ten rozstrzygnięciu Komisji Rozjemczej, którą w tym celu powołuję i wyznaczam na przewodniczącego Komisji p. Zbigniewa Wróblewskiego, Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Opieki Społecznej.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

## 65.

# ZARZĄDZENIE
# MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 20 kwietnia 1939 r.

**w sprawie poddania zatargu zbiorowego w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Lwowa rozstrzygnięciu komisji rozjemczej.**

Na podstawie art. 1, 3 ust. (1) i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) zarządzam co następuje:

Wobec niemożności polubownego załatwienia zatargu zbiorowego pomiędzy pracodawcami a pracownikami o ustalenie warunków pracy i płacy w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Lwowa oraz wobec tego, że zatarg ten nabiera charakteru zagrażającego ogólnopaństwowym interesom gospodarczym — poddaję zatarg ten rozstrzygnięciu Komisji Rozjemczej, którą w tym celu powołuję i wyznaczam na przewodniczącego Komisji p. Zbigniewa Wróblewskiego, Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Opieki Społecznej.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

## 66.

## ZARZĄDZENIE
## MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 17 kwietnia 1939 r.

**w sprawie poddania zatargu zbiorowego na robotach budowlanych na obszarze miasta Łodzi i województwa łódzkiego rozstrzygnięciu komisji rozjemczej.**

Na podstawie art. 1, 3 ust. (1) i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) zarządzam co następuje:

Wobec niemożności polubownego załatwienia zatargu zbiorowego pomiędzy pracodawcami i pracownikami o ustalenie warunków pracy i płacy na robotach budowlanych na obszarze miasta Łodzi i województwa łódzkiego oraz wobec tego, że zatarg ten nabiera charakteru zagrażającego ogólnopaństwowym interesom gospodarczym — poddaję zatarg ten rozstrzygnięciu Komisji Rozjemczej, którą w tym celu powołuję i wyznaczam na przewodniczącego Komisji p. Jerzego Grzegorza Wengierowa, Radcę w Ministerstwie Opieki Społecznej.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

## 67.

## ZARZĄDZENIE
## MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 15 kwietnia 1939 r.

**o nadaniu układowi zbiorowemu pracy z dnia 30 września 1938 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich zakładów graficznych na obszarze miasta Krakowa.**

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242)

i rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) zarządzam co następuje:

§ 1.

Układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Krakowie w dniu 30 września 1938 r., nadaję moc powszechnie obowiązującą dla wszystkich zakładów graficznych na obszarze miasta Krakowa.

Tekst powyższego układu został ogłoszony przy obwieszczeniu Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 7 marca 1939 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 18, poz. 45).

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski*

68.

## OBWIESZCZENIE
## MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 13 kwietnia 1939 r.

**o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze miasta Tarnowa i okolicy układowi zbiorowemu pracy z dnia 14 maja 1937 r.**

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Tarnowie, zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej

dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych na obszarze miasta Tarnowa i okolicy w promieniu 10 km licząc od centrum m. Tarnowa układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Tarnowie w dniu 14 maja 1937 r.:

a) po stronie pracodawców przez następujących przedsiębiorców budowlanych: inż. Edwarda Okonia, inż. Maurycego Reicha, inż. Leona Plachte, inż. Dorotę Mertz, budowniczego Bronisława Kulkę, budowniczego Mariana Skoczka, budowniczego Eugeniusza Dellmanna, budowniczego Zygmunta Zająca, konc. mistrza murarskiego Jana Dybusia, konc. mistrza murarskiego Stanisława Jarmakowskiego i konc. mistrza murarskiego Ignacego Ostręgę,

b) po stronie pracowniczej przez Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Tarnowie.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy VII Okręgu (Kraków, ul. Zyblikiewicza Nr 20) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

1 zał.

Za Głównego Inspektora Pracy
i Dyrektora Departamentu:

(—) *W. Prenier*
Naczelnik Wydziału

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 13.IV. 1939 r.

## UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

W dniu 14 maja 1937 r. między przedsiębiorcami budowlanymi w Tarnowie: inż. Edwardem Okoniem, inż. Maurycym Reichem, inż. Leonem Plachte, inż. Dorotą Mertz, budowniczym Bronisławem Kulką, budowniczym Marianem Skoczkiem, budowniczym Eugeniuszem Dellmannem, budowniczym Zy-

gmuntem Zającem, konc. mistrzem murarskim Janem Dybusiem, konc. mistrzem murarskim Stanisławem Jarmakowskim, konc. mistrzem murarskim Ignacym Ostręgą — z jednej strony,

a Centralnym Związkiem Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Tarnowie, reprezentowanym przez: pp. Adama Ciołkosza, Eugeniusza Sita, Stanisława Rępałę, Władysława Kuklę, Franciszka Jewułę, Jana Wątrobę i Władysława Smalarza — z drugiej strony,

został zawarty następujący układ zbiorowy pracy, normujący warunki pracy i płacy robotników budowlanych w Tarnowie i okolicy:

§ 1.

Układ niniejszy obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1937 r. do dnia 31 marca 1938 r. z tym, że o ile przed upływem terminu nie zostanie zapowiedziane wygaśnięcie układu przez jedną ze stron na 1 miesiąc, ważność jego przedłuża się automatycznie do dnia 31 marca 1939 r.

§ 2.

Przedsiębiorcy budowlani zobowiązują się nie udzielać kierownictwa do prowadzenia robót osobom nieuprawnionym, Związek zaś zobowiązuje się za swych członków, że nie będą wykonywali robót bezpośrednio u właścicieli oraz u osób nieuprawnionych do prowadzenia robót.

§ 3.

Przedsiębiorcy budowlani zobowiązują się przy oddawaniu robót w przedsiębiorstwa odpowiedzialnym przedsiębiorcom zastrzegać w tych umowach dotrzymywanie warunków niniejszego układu.

§ 4.

Przedsiębiorcy budowlani zobowiązują się zatrudniać robotników na warunkach niżej podanych płac dniówkowych, a to:

| | | | |
|---|---|---|---|
| a) murarz i cieśla (płaca minimalna) | | 1,10 | zł za godzinę |
| b) pomoc | . . . . . . . od | 0,50 | „ „ „ |
| z tym, że ustala się minimalną płacę: | | | |
| dla wapniarza | . . . . . . . . | 0,50 | „ „ „ |
| dla gracownika | . . . . . . . . | 0,70 | „ „ „ |
| dla koźlarza (ceglarza) | . . . . . | 0,60 | „ „ „ |
| dla zbrojarza | . . . . . . . . | 0,70 | „ „ „ |

§ 5.

Roboty wykonywane będą systemem dniówkowym—wyjątek stanowić mogą wyprawy, które na podstawie dotychczasowej praktyki mogą być oddawane w akord, przy czym stawki akordowe winny być tak skalkulowane, ażeby dawały możność zarobku wyższego o 25% od przewidzianych niniejszym układem płac dniówkowych.

§ 6.

Stosowanie akordu przy innych robotach może mieć miejsce, o ile w czasie trwania niniejszego układu, przez porozumienie między pracodawcami a organizacją zawodową pracowników, ustalone zostaną stawki akordowe w drodze pisemnego układu zbiorowego na takie roboty. Przed podpisaniem takiego układu, prace w akordzie nie mogą być wykonywane.

W żadnym wypadku wysokość zarobków uzyskanych w akordzie nie może być niższa od przewidzianych niniejszym układem płac dniówkowych, podwyższonych o 25%.

§ 7.

Wszyscy przedsiębiorcy prowadzący budowy obowiązani są do wywieszenia na budowach taryfy płac, ustalonej w myśl §§ 5 i 6 niniejszego układu, podpisanej przez kierownika budowy, i zgodnie z art. 34 rozporządzenia o umowie o pracę robotników, zaświadczonej przez Inspektora Pracy 40 Obwodu.

§ 8.

Za wypłatę należności robotnika w swoim przedsiębiorstwie, odpowiada solidarnie przedsiębiorca z podprzedsiębiorcą (akordantem, figurantem, majstrem, podmajstrzym).

§ 9.

Przedsiębiorcy budowlani uznają prawo związku zawodowego podpisującego niniejszy układ i wyznaczonych przez niego delegatów, do interweniowania w sprawach warunków pracy i płacy, o ile nie udało się spraw tych załatwić bezpośrednio między pracodawcą a robotnikiem.

§ 10.

Pierwszeństwo do pracy mają robotnicy z Tarnowa, a następnie z gmin podmiejskich: z Rzędzina, Krzyża, Gumnisk, Klikowej, Tarnowca, Zawady i Chyszowa. Dopiero po zatrudnieniu robotników budowlanych z tych miejscowości, wolno przyjmować do pracy robotników z poza tego terenu. Przynależność robotnika do organizacji politycznej lub związku zawodowego, nie może być przyczyną odmówienia przyjęcia do pracy, ani też przyczyną zwolnienia z pracy.

§ 11.

Obowiązuje 8-godzinny dzień pracy. W soboty praca winna trwać 6 godzin. Łącznie czas pracy w tygodniu nie może przekroczyć 46 godzin.

§ 12.

Wypłata zarobków odbywać się będzie co tydzień, w soboty o godzinie 13, lub w piątki o godzinie 16, bezpośrednio po ukończeniu pracy.

§ 13.

Układ niniejszy obowiązuje pracodawców w przemyśle budowlanym z jednej strony, a wszystkich zatrudnionych przez nich robotników z drugiej strony, na obszarze miasta Tarnowa i okolicy w promieniu 10 km licząc od centrum m. Tarnowa.

§ 14.

Postanowienia układu zbiorowego pracy korzystniejsze dla pracowników, niż postanowienia indywidualnych umów o pracę, zastępują z mocy prawa odnośne postanowienia tych

umów, jednak postanowienia indywidualnych umów o pracę, korzystniejsze dla pracowników niż postanowienia układu zbiorowego pracy, pozostają w mocy.

Tarnów, dnia 14 maja 1937 r.

P r a c o d a w c y:

(—) *Z. Zając*
(—) *inż. M. Reich*
(—) *Marian Skoczek*
(—) *Stanisław Jarmakowski*
(—) *Delmann Eugeniusz*
(—) *inż. Edward Okoń*
(—) *Ignacy Ostręga*
(—) *Jan Dybuś*
(—) *Bronisław Kulka*
(—) *inż. Leon Plachte*

P r a c o w n i c y:

Za Centralny Związek Robotników Przemysłu Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Tarnowie:

(—) *Adam Ciołkosz*
(—) *Kukła Władysław*
(—) *Chmielowiec Stefan*
(—) *Eugeniusz Sit*
(—) *Stanisław Rępała*

Rejestruję, Kraków, dnia 2 września 1937 r.
Nr rej. 112/I.

p. o. Okręgowy Inspektor Pracy:

(—) *W. Dubowik*

## 69.

# OBWIESZCZENIE
# MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 14 kwietnia 1939 r.

**o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót zduńskich na obszarze miasta Poznania i okolicy układowi zbiorowemu pracy z dnia 13 lutego 1939 r.**

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Czeladzi Garncarskiej, Zduńskiej, Fliskarskiej i Pokrewnych Zawodów w Poznaniu, zgłosił do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich robót wchodzących w zakres piecownictwa (robót zduńskich) na obszarze miasta Poznania oraz miejscowości: Malta, Starołęka, Luboń, Żabikowo, Kobylepole, Chartowo, Żegrze, Ławica, Fabianowo, Kotowo, Naramowice, Gołęczewo, Piątkowo, Świerczewo, Morasko, Strzeszyn, Junikowo, Minikowo i Antoninek układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Poznaniu w dniu 13 lutego 1939 r.:

a) po stronie pracodawców przez Cech Mistrzów Garncarnskich w Poznaniu,

b) po stronie pracowniczej przez Związek Czeladzi Garncarskiej, Zduńskiej, Fliskarskiej i Pokrewnych Zawodów w Poznaniu.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy X Okręgu (Poznań, ul. Dąbrowskiego Nr 35/37) w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Za Głównego Inspektora Pracy
i Dyrektora Departamentu:
*(—) W. Prenier*
Naczelnik Wydziału.

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 14.IV. 1939 r.

# UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

W dniu 13 lutego 1939 r. pomiędzy:

Cechem Mistrzów Garncarskich w Poznaniu — z jednej strony,

a Związkiem Czeladzi Garncarskiej, Zduńskiej, Fliskarskiej i Pokrewnych Zawodów w Poznaniu, stow. zarej. — z drugiej strony,

w lokalu Inspekcji Pracy 59 Obwodu w Poznaniu, pod przewodnictwem podinspektora pracy mgra Z. Szykulskiego, zawarto układ zbiorowy pracy treści następującej:

## § 1.

Układ niniejszy obowiązuje we wszystkich miejscach pracy, gdzie wykonywane są roboty wchodzące w zakres piecownictwa (robót zduńskich) i dotyczy czeladników i robotników wykonywujących te roboty na obszarze m. Poznania oraz miejscowości powiatu poznańskiego: Malta, Starołęka, Luboń, Żabikowo, Kobylepole, Chartowo, Żegrze, Ławica, Fabianowo, Kotowo, Naramowice, Gołęczewo, Piątkowo, Świerczewo, Morasko, Strzeszyn, Junikowo, Minikowo oraz Antoninek.

## § 2.

Ustala się następujące minimalne warunki płacy na niżej wyszczególnione roboty:

R o b o t y n o w e:

1) Piece wszelkiego rodzaju (białe szmelcowe lub kolorowe szamotowe) płaci się od kafla . . . . 0.20 zł

2) Piece z kwadrateli płaci się według pomiarów pieca kaflowego (8 X 9 cali).

3) Piece kominkowe (wg specjalnego rysunku) podlegają osobnej umowie pomiędzy pracodawcą a pracownikiem.

4) Niże, medaliony, ażury, cylindry itd. podlegają osobnej zapłacie.

5) Dopłata do pieca wolnostojącego wynosi od kafla o 5% więcej.

6) Kotliny do 7×3½ kafla długości płaci się od kafla 0.35 zł

7) Kotliny dłuższe niż 7 × 3½ kafla podlegają osobnej umowie między pracodawcą a pracownikiem.

8) Kotliny wolnostojące nie podlegają żadnej dopłacie.

9) Cokół z kafli pod kotlinę — 2 kawałki obojętnej wielkości — płaci się za jeden kafel . . . . . . 0.35 „

10) Za chlebownik wbudowany w kotlinie (patrz pkt 6) dopłaca się osobno . . . . . . . . . . . . 3.00 „

11) Kolorowanie pieców i kotlin nie podlega żadnej opłacie.

12) Kotliny (pralnie) z cegieł płaci się jak kotliny z kafli łącznie z ofugowaniem i obcementowaniem.

13) Cokół pod piec pół rzędu (½ kafla) płaci się za kafel.

Roboty stare:

14) Kotliny ponad 7 × 3½ kafli opłaca się wg umowy między pracodawcą a pracownikiem.

15) Od pieców i kotlin rozebranych przez ucznia odlicza się 13%.

16) Przy przestawieniu pieca lub kotliny pracodawca opłaca tytułem nowodociętego kafla z tym, że dana sztuka nie przekracza nowego pieca . . . . . 0.10 „

17) Kotliny i piece (stara robota) płaci się 75% nowej roboty.

18) Wszelkie reperacje oraz zmudy powstałe z winy pracodawcy opłaca się godzinowo . . . . . . . 1.05 „

19) Prace dokonywane na wystawach i targach opłaca się według umowy między pracodawcą a pracownikiem.

Kafle i inne materiały potrzebne do budowy pieca dostarcza pracodawca na miejsce budowy.

Podróże poza obręb miasta Poznania opłaca pracodawca (przejazd III kl.).

§ 3.

Wszelkie prace niewyszczególnione w paragrafie poprzednim podlegają indywidualnej umowie między pracodawcą a pracownikiem.

§ 4.

Za prace wykonane w godzinach nadliczbowych, dozwolonych przepisami ustawy, w niedziele i święta i w nocy należy pracownika dodatkowo wynagrodzić według ustawowych stawek.

§ 5.

Pracodawcy zobowiązują się przy wykonywaniu prac lokalnych zatrudniać przede wszystkim miejscową czeladź związkową, przy czym spis wszystkich członków Związku winien być doręczony Cechowi.

Czeladź związkowa obowiązuje się nie wykonywać żadnych robót zduńskich na własny rachunek, w przeciwnym wypadku pracodawca ma prawo rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia.

§ 6.

Celem kontroli wykonania niniejszego układu zbiorowego oraz polubownego uzgodnienia indywidualnych spraw spornych, wynikających z układu zbiorowego, strony wyłonią Komisję złożoną w równej liczbie z przedstawicieli pracodawców i pracowników.

§ 7.

Układ niniejszy obowiązuje od dnia 15 lutego 1939 r. do dnia 31 grudnia 1939 r. z tym, że zapowiedzenie wygaśnięcia winno być dokonane na trzy miesiące przed upływem terminu obowiązywania układu.

W razie niezapowiedzenia wygaśnięcia układu, układ niniejszy obowiązuje na czas nieokreślony, z zachowaniem trzechmiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Poznań, dnia 13 lutego 1939 r.

Pracodawcy:

Cech Mistrzów Garncarskich w Poznaniu:

(—) *Józef Włodarczak*
(—) *Feliks Kuźma*
(—) *Franciszek Bohn*
(—) *Marian Szymański*

Pracownicy:

Związek Czeladzi Garncarskiej, Zduńskiej, Fliskarskiej i Pokrewnych Zawodów w Poznaniu, stow. zarej.:

(—) *Edm. Namiński*
(—) *Czesław Sobczak*
(—) *Edmund Bogacki*
(—) *Wiktor Schieman*

Układ zawarto w obecności:

(—) *mgr Z. Szykulski*
podinspektor pracy

Rejestruję. Poznań, dnia 8 marca 1939 r.
Nr rej. 99.

Inspektor Pracy X Okręgu:
(—) *dr Mroczkowski*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 106667. 17.IV.1939. 800.

**Prenumerata roczna 20 zł.** **Cena niniejszego numeru 30 gr.**